

ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ:

1. ಕೋರಂಡಂ ಖನಿಜ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದಲು ತಕ್ಕ ಭರಣಿ (4)
3. ವಿಶೇಷವೇನಿಲ್ಲ, ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ ಅಷ್ಟೆ (3)
4. ಮೇವಿನ ಸರಬರಾಜನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಾರದೆಂಬ ಬೇಡಿಕೆ ಬಂದಿದೆ (3)
6. ದಾಹ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಡೆಯಬೇಕಾದ ದೂರ ಹೇಗೆ? (4)
7. ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಒಂದೇ ಅಳತೆ ಬಂದಿಲ್ಲ (3)
9. ಗಮನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ, ಎಂಥ ಸೇರ್ಪಡೆ ನೋಡಿ! (3)
11. ಕೇಳುಗುರು ಗದ್ದಲ ಮಾಡಿದರೆ ಸಿಟ್ಟು ತೋರಿಸು (3)
13. ತವಕದ ಭಾವ ಮೂಡಿಸುವ ಎಂಥ ಕಾವ್ಯ! (3)
15. ಭಾಗ್ಯ ತಂದವನಾತಕರೆಯದೇ ಬಂದವ (4)
17. ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾದದ್ದು ವಿಹಿತ ಪರಿಮಳ ತಾನೇ? (3)
18. ಅವರ ಮಾತನ್ನೇ ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಾರೀ ಒತ್ತಾಯ (3)
19. ಹೊನ್ನೆಯ ಮರ ಎಷ್ಟು ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕ! (4)

ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ:

1. ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಕೂಡಲೇ ಜಗಳ, ವಾಗ್ವಾದ (3)
2. ಮೂರ್ಖರಿಗಂತೂ ಭಾರೀ ಅಪಾಯಕರ ಈ ಆಳ ಹಳ್ಳ (3)
3. ವಿದ್ಯಾಂಸನನ್ನೇ ತುಂಡರಿಸಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದರೇ? (3)
5. ವೀರ ರಾಘವನ ಭಕ್ತನಾದರೂ ಬರೀ ನಿರಾಸಕ್ತಿ (3)
7. ಅಕ್ಕರೆ ತೋರಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹದಕೋರಿಕೆ (3)
8. ಮಳೆ ಬರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರುವ ಮೋಹ (3)
9. ಸುಂಕದ ಹಣ ಶೇಖರಿಸಲೊಂದು ಭದ್ರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ (3)
10. ಹನುಮಂತನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ (3)
12. ರಕ್ಷಿಸ ಜನರ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಕಾಪಾಡು (3)
14. ನವನೀತ ಪಡೆವವರೆಗೂ ತುಂಬ ನಮ್ಮ ಅವನು (3)
15. ಅಧ್ಯಯನ ಮಧ್ಯೆಯೇ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಕಳಪೆ ವ್ಯಕ್ತಿ (3)
16. ತರಾವರಿ ಲೋಹಗಳಲ್ಲೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬಿಳಿ ಲೋಹ (3)

11914ರ ಉತ್ತರಗಳು

ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ:

1. ಉದಾಸೀನ; 3. ಬರಡು; 4. ರೋಚಕ; 6. ಪರಭಾರೆ;
7. ಮರುಮಾತು; 9. ವನರುಹ; 12. ಸಮಾಗಮ; 14. ಕುರೂಪ;
15. ಸನ್ನತಿ. 16. ದಳಪತಿ.

ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ:

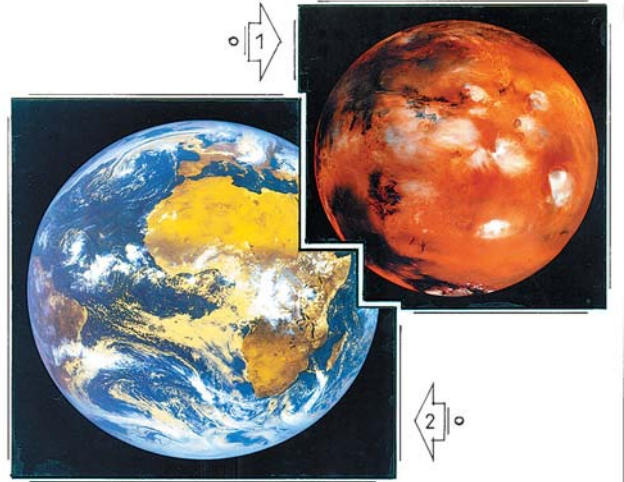
1. ಉಡುಗೊರೆ; 2. ನರೋತ್ತಮ; 3. ಬಕರ; 5. 'ಕಲೀಮಾ' (ಮಾಲೀಕ ತಲೆಕೆಳಗು); 6. ಪರಾಭವ; 8. ತುರಂಗಮ; 10. ನರುಕು; 11. ಹರಿಪದ;
12. ಸರಸತಿ; 13. ಗಣಪತಿ.

ಭೂಮಿಯಂತೆ ಆಗಬಹುದೇ ಮಂಗಳ?

ಖಂಡಿತ. ಆದರೆ ಅದು ತಂತಾನೇ ಆಗುವಂತಹದಲ್ಲ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಸಿ ಮಂಗಳಗ್ರಹವನ್ನು ಭೂಮಿಯಂತೆ 'ಜೀವಧಾರಕ ಗ್ರಹ' ಆಗುವಂತೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಬಹುದು! ಹಾಗೆಂದು ಖಚಿತ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಯೋಜನೆ ಕಲ್ಪನೆಗೊಂಡಿದೆ ಕೂಡ!

ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಯ (ಚಿತ್ರ2(ನೆರೆಯ ಗ್ರಹವಾಗಿರುವ ಮಂಗಳ (ಚಿತ್ರ1) ನಮ್ಮಿಂದ ಸರಾಸರಿ ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ದಶಲಕ್ಷ ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಗಟ್ಟಿ ನೆಲದ ಈ ಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಘನ ರೂಪದ ನೀರಿನ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ಇಂಗಾಲದ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡ್ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನೇ ಬಳಸಿ ಮಂಗಳನಿಗೆ ವಾಯುಮಂಡಲ ತೊಡಿಸಿ, ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಪರಿಸರ ತರಿಸಿ, ದ್ರವ ನೀರನ್ನು ಹೊರಬರಿಸಿ... ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ವಾಸಯೋಗ್ಯವಾಗಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಗುರಿ.

ಹಾಗೆಲ್ಲ ಆಗಲು ಮೊದಲಿಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೂರಾರು ಬಾರಿ ಮಂಗಳನಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ವಾಸಕ್ಕೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ನೆಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ನಂತರ ಮಂಗಳನ ಮೇಲ್ಮೈಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯ ಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅವುಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಮಂಗಳನ ನೆಲದಲ್ಲಿನ ಇಂಗಾಲದ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡ್, ಪರ್‌ಫ್ಯೂರೋ ಕಾರ್ಬನ್‌ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ 'ಹಸಿರು ಮನೆ'ಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೇ ನಡೆಸುತ್ತ ಹೋದಾಗ ಸುಮಾರು ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷ ಕಳೆದ ವೇಳೆಗೆ ಮಂಗಳನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಅನಿಲಗಳದೇ ದಟ್ಟ

ವಾತಾವರಣವೊಂದು ರೂಪುಗೊಂಡು, ರಕ್ಷಣಾ ಕವಚವಾಗಿ ಆವರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಬೆಚ್ಚಗಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ನೆಲದ ಹಿಮವೆಲ್ಲ ಕರಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನದಿ ಸರೋವರಗಳು ಮೈದಳೆಯುತ್ತವೆ.

ಹಾಗಾದೊಡನೆ ಅಂಥ ಜಲಾವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಶೈವಲಗಳನ್ನು ಹರಡಿದರೆ ಅವು ದ್ಯುತಿ ಸಂಶ್ಲೇಷಣೆ ನಡೆಸುತ್ತ ವರ್ಧನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ವಾಯುಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಆಮ್ಲ ಜನಕವನ್ನು ತುಂಬ ತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಂದಾಚೆ ನಾಲ್ಕುನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದ ವೇಳೆಗೆ ಆಗಾಗ ಮಳೆಯೂ ಬೀಳುತ್ತ ನೆಲದಲ್ಲಿ 'ಮಣ್ಣು' ರೂಪುಗೊಳ್ಳತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನೆಲ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಸುಮಾರು ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಡವಿಗಳನ್ನು ಕಾಣುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳ ವೇಳೆಗೆ ನಾವು ನೇರವಾಗಿ ಉಸಿರಾಡಬಲ್ಲಂಥ ಪ್ರಾಣವಾಯುಭರಿತ ವಾಯುಮಂಡಲ ಸಿದ್ಧಗೊಂಡು ಮಂಗಳ ಧರೆಯನ್ನು ಹೋಲುವಂಥ ಜೀವಾವಾರ ಆಗುತ್ತದೆ!

ಅದೇನೇ ಇರಲಿ. ಲಕ್ಷ ವರ್ಷದ, ಪರಮೋತ್ತಮ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ, ಆಕಾಶದತ್ತರ ಹಣದ ಈ ಯೋಜನೆ ಸದ್ಯಕ್ಕಂತೂ ಬರೀ ಕಲ್ಪನೆ, ಅಷ್ಟೆ.

■ ಎನ್. ವಾಸುದೇವ್